

Fridaskolorna AB,

[birgitta.arsenius@fridaskolan.se](mailto:birgitta.arsenius@fridaskolan.se)

Rektorn vid Fridaskolan, Uddevalla

[eva.hasselholm@fridaskolan.se](mailto:eva.hasselholm@fridaskolan.se)

## Beslut för förskoleklass, grundskola och fritidshem

---

efter tillsyn i Fridaskolan, Uddevalla  
med huvudman Fridaskolorna AB

## Tillsyn i Fridaskolan, Uddevalla

Skolinspektionen genomför under hösten 2013 tillsyn av skolor som drivs av huvudmannen Fridaskolorna AB. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen huvudmannens samtliga skolor.

Fridaskolan, Uddevalla, besöktes av Skolinspektionen den 15 oktober och den 16 november 2013.

### Fakta om skolan

---

Huvudman för skolan är Fridaskolorna AB med organisationsnummer 556451-5988. Verksamheten vid Fridaskolan i Uddevalla startade år 2002 och omfattar årskurserna 1–9 samt förskoleklass och fritidshem. Skolan hade vid tillsynsbesöket 496 elever i grundskolan och 51 i förskoleklassen. De flesta eleverna är folkbokförda i Uddevalla kommun, men skolan har även elever från närbelägna kommuner.

Fridaskolan ligger på gamla regementsområdet i utkanten av Uddevalla centrum. Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor. Fridaskolorna AB bedriver även förskola i lokalerna för vilken Uddevalla kommun svarar för tillsynen.

Uddevalla kommun har tillfrågats om de utnyttjat sin rätt till insyn i Fridaskolan Uddevalla. Av svaret framgår att de inte utnyttjat sin rätt till insyn men att de anordnar ett informationsmöte inför varje år där Fridaskolan Uddevalla deltar.

#### *Måluppfyllelse*

Av Skolverkets nationella statistik framgår att Fridaskolans genomsnittliga meritvärde i årskurs 9 läsåret 2012/13 var 233 jämfört med 213 för riket. Skolans genomsnittliga meritvärde har de fem senaste åren varierat från 209 år 2009 via 189, 174, 210 till 233 år 2013. Flickornas genomsnittliga meritvärde under motsvarande period är 10-15 procentenheter högre än pojkarnas. Andelen elever som nått kunskapskraven i samtliga ämnen läsåret 2012/13 var 84 procent på Fridaskolan jämfört med 77 procent i riket. Även andelen elever som är behöriga till något av gymnasieskolans nationella program var betydligt högre på Fridaskolan läsåret 2012/13 än i riket.

I årskurs 6 varierade andelen elever som läsåret 2012/13 nådde kunskapskraven för betyget E i de olika ämnena mellan 96 och 100 procent enligt skolans sammanställning. Resultaten på de nationella ämnesproven 2012 för årskurs 6 visar att andelen elever som nått kravnivån i de olika delproven i ämnena engelska och matematik är ungefär lika med rikets och i svenska något lägre än i riket.

Enligt skolans sammanställning av resultaten för årskurs 3 läsåret 2012/13 nådde 91 respektive 94 procent av eleverna kunskapskraven för godtagbara kunskaper i ämnena matematik och svenska. I naturorienterande och samhällsvetenskapliga ämnen nådde 100 procent av eleverna kunskapskraven för godtagbara kunskaper.

Resultaten på de nationella ämnesproven 2012 visar att andelen elever i årskurs 3 som nått kravnivån på de olika delproven i matematik varierade mellan 77 och 94 procent jämfört med rikets 83 och 92 procent. I ämnet svenska var motsvarande värden 77 och 97 procent jämfört med rikets 84 och 97 procent.

## Helhetsbedömning

---

Kunskapsresultaten i årskurs 9 gick under den senaste femårsperioden först ner till klart under medelvärdet för riket, för att sedan gå upp till medelvärdet och under senaste året ligger det klart över rikets medelvärde.

Det finns trots detta elever på Fridaskolan i Uddevalla som inte når kunskapskraven som minst ska uppnås. Skolan behöver därför förbättra sitt arbete, bland annat genom att för de elever med annat modersmål än svenska som är i behov av särskilt stöd, för att överväga om studiehandledning på modersmålet behövs och om så är fallet ge att sådant stöd, vilket är en rättighet.

Det bokrum som finns på Fridaskolan i Uddevalla fyller inte de krav som ställs på ett skolbibliotek. Stadsbiblioteket besöks någon gång per termin vilket innebär att detta inte kan ersätta ett eget bibliotek. På skolan bedrivs dock mycket lästräning och faktasökande såväl via böcker som med digitalt teknik. När det gäller den formella delen av betygssättning finns vissa brister i rutinerna avseende datering, underskrift och signering av betygskataloger som skolan måste rätta till.

Kunskapsresultaten i årskurs 9 gick under den senaste femårsperioden först ner till klart under medelvärdet för riket, för att sedan gå upp till medelvärdet och under senaste året ligger det klart över rikets medelvärde.

Fridaskolan i Uddevalla har, liksom sina tre systergrundskolor, ett pedagogiskt koncept, "en skola för tågluffare", som betonar vikten av att själv ta ansvar för sitt liv och sin skolgång. Skolinspektionen ser vid inspektionen att eleverna är medvetna om innebörden i detta och säger också att de får lära sig detta alltmer med stigande ålder. Eleverna på Fridaskolan berättar att sättet att vara och hur man beter sig mot kamrater och medmänniskor är en central del i skolans vardag. De menar att det är ovanligt att elever känner sig utsatta i skolan. Dokument och intervjuer visar också att skolan bedriver ett aktivt och målinriktat arbete för att förebygga kränkningar av elever. Dock måste skolan se till att

skolans planer mot kränkande behandling utformas så att de också omfattar skolgemensamma åtgärder.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på flera områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut

## **Skolinspektionens ingripande**

---

### **Föreläggande**

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Fridaskolorna AB, att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 28 februari 2014 redovisas för Skolinspektionen.

### **Särskilt stöd**

#### **Bedömning**

Fridaskolorna AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Skolan ska ge studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det.

#### **Motivering**

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Enligt skolförordningen ska en elev få studiehundledning på modersmålet om eleven behöver det.

Vid intervjuer med rektorn och lärare framkommer att det finns elever på skolan med annat modersmål, för vilka det upprättats åtgärdsprogram för att de riskerade att inte nå kunskapskraven. I samband med upprättandet har, enligt intervjuer med elevhälsans representanter, inte utretts eller beaktats att svårigheterna skulle kunna ha sitt ursprung i att elevens har ett annat modersmål. Rektorn uppger också i verksamhetsredogörelsen som insänts till Skolinspektionen inför tillsynen att "Studiehundledning på modersmålet har inte efterfrågats och därmed inte heller erbjudits inom skolan".

Utredningen visar att skolan inte utreder huruvida elevers svårigheter att nå kunskapskraven kan ha sitt ursprung i att eleverna har ett annat modersmål än svenska och därför bland annat skulle behöva studiehandledning på modersmålet. Skolan ger inte heller studiehandledning på modersmålet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

**Författning**

3 kap. 8§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

**Bedömning och betygssättning****Bedömning**

Fridaskolorna AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Skolans betygskatalog ska utformas så att den skyddas mot olovlig ändring och att dokumentets äkthet över tid kan säkerställas.

**Motivering**

Enligt skollagen ska betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisning vid den tidpunkt då betygen ska sättas. Enligt skolförordningen ska betyg dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs. Enligt skolverkets föreskrifter om betygskatalog ska betygskatalogen utformas så att den skyddas mot olovlig ändring samt så att dokumentets äkthet över tiden kan säkerställas. Vidare anges att skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som ska besluta om betyg. Den som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur.

På Fridaskolan i Uddevalla förs betygen in i ett datorbaserat system. Betygskatalogerna skrivs sedan ut på två till tre sidor och undervisande lärares namnteckning finns vid respektive betygssatt ämne på första sidan av betygskatalogen. I några fall saknades betygssättande lärares namnteckning på denna sida.

På denna första sida finns inte elevernas namn och betyg med, utan de kommer på de följande två till tre sidorna. På de sistnämnda sidorna finns inte alltid någon signering eller datering av betygssättande lärare.

Utredningen visar att skolans betygskataloger inte är utformade på så sätt att de skyddas mot olovlig ändring och dokumentens äkthet kan säkerställas över tid.

Den som beslutat om betyget har inte i samtliga fall skrivit sitt namn, daterat uppgiften och försett den med sin signatur. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

**Författning**

3 kap. 16§ skollagen,

6 kap. 5-13§§ skolförordningen samt

Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) 3, 4 och 7§§

**Omfattning och resurstillgång****Bedömning**

Fridaskolorna AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Eleverna ska ha tillgång till skolbibliotek.

**Motivering**

Enligt skollagen ska eleverna i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek. Av förarbete till skollagen (prop.2009/10:165 s 284) framgår att med skolbibliotek avses en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande

På Fridaskolan i Uddevalla finns ett mindre bokrum med ett begränsat antal böcker i huvudsak skönlitteratur för de yngre eleverna. Vid intervju med lärare och elever framkommer att de inte anser att detta uppfyller de krav som ställs på ett skolbibliotek annat än möjligen för de yngsta eleverna. Eleverna besöker någon gång per termin stadsbiblioteket. Avståndet till stadsbibliotek är ungefär 20 minuters promenad.

Utredningen visar att Fridaskolan i Uddevalla inte har ett skolbibliotek som uppfyller kraven på ett sådant. Skolbiblioteket ska vara beläget så det praktiskt går att använda i undervisningen, antingen i skolenhetens egna lokaler eller på rimligt avstånd från skolan. Det kan röra sig om att en skola eller ett folkbibliotek med lokaler i direkt anslutning till varandra har ett samarbete som innebär att alla krav på ett skolbiblioteks funktion är uppfyllda. Fridaskolan har inte tillgång till ett bibliotek som fyller funktionen som skolbibliotek. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

**Författning**

2 kap. 36 § skollagen

10 kap. 38 § skollagen

**Anmärkning**

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Fridaskolorna AB, en anmärkning.

**Trygghet och studiero****Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Skolans planer mot kränkande behandling anger inte i tillräcklig omfattning vilka åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling långsiktigt och det aktuella året.

**Motivering**

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av intervjuer med rektor, personal och elever uppges i samtliga grupper att elever trivs och att det är ovanligt att kränkningar eller diskriminering förekommer. Vidare framgår av samtliga intervjuer att arbetet mot kränkande behandling är ständigt levande på skolan och att man har ett gemensamt förhållningssätt. På Fridaskolan i Uddevalla upprättar varje arbetslag en plan mot kränkande behandling. Det innebär att det under innevarande läsår finns tio sådana planer. Alla planerna har en gemensam ram som innehåller skolans vision och riktlinjer för det främjande och förebyggande arbetet samt för gemensamma handlingsplaner och rutiner för anmälan, utredning, åtgärder och uppföljning när något inträffar. I varje arbetslag genomförs kartläggningar och görs en planering av såväl det främjande som förebyggande arbetet. Skälet till att skolan valt att upprättas flera planer är att skapa ett större elevinflytande och engagemang i dessa frågor. Av intervjuer med elever och lärare framgår att det finns ett sådant engagemang. I några av de planer som Skolinspektionen tagit del av har det gjorts kartläggningar på arbetslagsnivå och olika förebyggande och främjande aktiviteter finns i dessa planer. Dock finns det planer från andra arbetslag där kartläggning och åtgärder är bristfälligt redovisade. Skolinspektionen har gått igenom flertalet av arbetslagens planer och finner att variationen i omfattning och kvalitet är stor. Av intervjuer med lärare och elevhälsan

framgår att skolans planer mot kränkande behandling inte omfattar skolgemensamma åtgärder. De intervjuade menar att det riskerar att begränsa kontinuitet och helhetsperspektiv i arbetet med att motverka och förebygga kränkande behandling.

Utredningen visar att skolans planer mot kränkande behandling saknar skolgemensamma åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling långsiktigt och det aktuella året utifrån en kartläggning och analys av skolenhetens övergripande behov. Vissa av skolans planer brister även då de inte innehåller de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling det aktuella året. Det har dock inte framkommit annat än att skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt i värdegrundsfrågorna och i hur elever bemöts och bedriver ett aktivt arbete mot kränkande behandling, vilket gör bristen mindre allvarlig. Huvudmannen tilldelas därför en anmärkning och ska avhjälpa bristen.

#### **Författning**

6 kap. 8 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Mats Lindström och undervisningsråd Elisabeth Fogelberg.

**På Skolinspektionens vägnar**

Hans Larson  
Enhetschef

Mats Löwing  
Föredragande

#### **Bilaga:**

**Bilaga 1 Allmänt om tillsynen**

## Allmänt om tillsynen

---

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats [www.skolinspektionen.se](http://www.skolinspektionen.se) under fliken Inspektion.